



เอกสารวิชาการตลาดวิชา ชุด ตุลา/ตุลา/พฤษภา

เอกสารหมายเลข 1



ความรุนแรง และรัฐประหาร

6 ตุลาคม 2519

ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ความรุนแรงและรัฐประหาร

6 ตุลาคม 2519*

ป่วย อิงภากรณ์

เจตนาและความทารุณโหดร้าย

1. ในวันพุธที่ 6 ตุลาคม 2519 เวลาประมาณ 7.30 น. ตำรวจไทย โดยคำสั่งของรัฐบาลเสนีย์ ปราโมช ได้ใช้อาวุธสงครามบุกเข้าไปใน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังไม่เลือกหน้า และมีกำลังของคณะกระทิงแดง ลูกเสือชาวบ้าน และนवल เสริม บ้างก็เข้าไปในมหาวิทยาลัยกับตำรวจ บ้างก็ล้อมมหาวิทยาลัยอยู่ข้างนอก เพื่อทำร้ายผู้ที่หนีตำรวจออกมาจาก มหาวิทยาลัย ผู้ที่ถูกยิงตายหรือบาดเจ็บ ก็ตายไป บาดเจ็บไป คนที่หนี ออกมาข้างนอก ไม่ว่าจะบาดเจ็บหรือไม่ ต้องเสี่ยงกับความทารุณโหดร้าย อย่างยิ่ง บางคนถูกแขวนคอ บางคนถูกราดน้ำมันแล้วเผาทั้งเป็น คนเป็น อันมากก็ถูกซ้อม ปรากฏตามข่าวทางการว่าตายไป 40 กว่าคน แต่ข่าวที่ไม่ใช่ ทางการ ว่าตายกว่าร้อย และบาดเจ็บหลายร้อย

ผู้ที่ยอมให้ตำรวจจับแต่โดยดีมีอยู่หลายพันคน เป็นนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หลายมหาวิทยาลัย เป็นประชาชนธรรมดาที่มี

* พิมพ์ครั้งแรกภายหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ในต่างประเทศ หลังจากนั้น ถูกนำมาตีพิมพ์ซ้ำแล้วซ้ำอีกในประเทศไทย เช่น ในหนังสือ อันเนื่องมาแต่ 6 ตุลา 2519 พิมพ์โดยมูลนิธิโกลด์คัมทอง 2523.

เป็นเจ้าของที่และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งได้รับคำสั่งให้เฝ้าดูอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยก็มีใช้น้อย

เมื่อนำเอาผู้ต้องหาทั้งหลายไปยังสถานีตำรวจและที่คุมขังอื่น มีหลายคนที่ถูกตำรวจซ้อมและทรมานด้วยวิธีต่าง ๆ บางคนถูกทรมานจนต้องให้การตามที่ตำรวจต้องการจะให้การและชดทอดถึงผู้อื่น

2. เจตนาที่จะทำลายล้างพลังนักศึกษาและประชาชนที่ใฝ่เสรีภาพ นั้นมีอยู่ยาวนานแล้ว ในตุลาคม 2516 เมื่อมีเหตุทำให้เปลี่ยนระบบการปกครองมาเป็นรูปประชาธิปไตยนั้น ได้มีผู้กล่าวว่า ถ้าม่านักศึกษาประชาชนได้สักหมื่นสองหมื่นคน บ้านเมืองจะสงบราบคาบ และได้สืบเจตนาที่ต่อมาจนถึงทุกวันนี้ ในการเลือกตั้งเมษายน 2519 ได้มีการปิดประกาศและโฆษณาจากพรรคการเมืองบางพรรคว่า “สังคมนิยมทุกชนิดเป็นคอมมิวนิสต์” และกิตติวุฒโฒนพลภิกษุ ยังได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า การฆ่าคอมมิวนิสต์นั้นไม่เป็นบาป ถึงแม้ในกันยายน-ตุลาคม 2519 เอง ก็ยังมีผู้กล่าวว่า การฆ่าคนที่มาชุมนุมประท้วงจอมพลถนอม กิตติขจร สัก 30,000 คน ก็เป็นการลงทุนที่ถูกต้อง

3. ผู้ที่ได้สูญเสียอำนาจทางการเมืองในเดือนตุลาคม 2516 ได้แก่ทหารและตำรวจบางกลุ่ม ผู้ที่เกรงว่าในระบบประชาธิปไตย ตนจะสูญเสียอำนาจทางเศรษฐกิจไป ได้แก่พวกนายทุนเจ้าของที่ดินบางกลุ่ม และผู้ที่ไม่ประสงค์จะเห็นระบบประชาธิปไตยในประเทศไทย กลุ่มเหล่านี้ได้พยายามอยู่ตลอดเวลาที่จะทำลายล้างพลังต่าง ๆ ที่เป็นปรปักษ์แก่ตนด้วยวิธีต่าง ๆ ทางวิทยุและโทรทัศน์ ทางหนังสือพิมพ์ ทางใบปลิวโฆษณา ทางลมปากถือกันทางบัตรสนเท่ห์ ทางจดหมาย ซึ่งเป็นบัตรสนเท่ห์ขู่เชิญต่าง ๆ และได้ก่อตั้ง

หน่วยต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในข้อ 20 และ ข้อต่อ ๆ ไป

วิธีการของบุคคลกลุ่มเหล่านี้คือ ใช้การปลุกผีคอมมิวนิสต์โดยทั่วไป ถ้าไม่ชอบใครก็ป้ายว่าเป็นคอมมิวนิสต์ แม้แต่นายกรัฐมนตรีก็ถูกป้าย หรือเสนีย์ หรือพระราชกณะบางรูปก็ไม่เว้นจากการถูกป้ายสี อีกวิธีหนึ่งก็คือการอ้างถึง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นเครื่องมือในการป้ายสี ถ้าใครเป็นปรปักษ์ ก็แปลว่าไม่รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

4. ในกรณีของกันยายน-ตุลาคม 2519 นี้ เมื่อจอมพลถนอม กิตติขจรเข้ามาในประเทศไทย ก็อาศัยกาสาวพักตร์ คือศาสนา เป็นเครื่องกำบัง และในการโจมตีนักศึกษาประชาชนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็ใช้สถาบัน พระมหากษัตริย์เป็นข้ออ้าง

การแหวนคอ

5. จอมพลถนอมเข้าประเทศไทยเมื่อวันที่ 19 กันยายน นักศึกษา กรรมกร ชาวไร่ชาวนา ประชาชนทั่วไปมีการประท้วง แต่การประท้วงคราวนี้ ผิดกับคราวก่อน ๆ ไม่เหมือนแม้แต่เมื่อคราวจอมพลประภาส จารุเสถียร เข้ามา คือกลุ่มผู้ประท้วงแสดงว่าจะให้โอกาสแก่รัฐบาลประชาธิปไตยแก้ปัญหาก็เป็นโดยให้จอมพลถนอมออกจากประเทศไทยไป หรือจะจัดการกับจอมพลถนอมทางกฎหมาย ในระหว่างนั้นก็ได้มีการปิดประกาศในที่สาธารณะต่าง ๆ เพื่อประณามจอมพลถนอม และได้มีการชุมนุมกันเป็นครั้งคราว (จนกระทั่งถึงวันที่ 4 ตุลาคม)

การปิดประกาศประท้วงจอมพลถนอมนั้น ได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรงจากกลุ่มที่เป็นปรปักษ์ต่อนักศึกษาประชาชน นักศึกษามหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์ 2 คน และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 คน ถูกทำร้าย
ในการนี้ บางคนถึงสาหัส

ที่นครปฐม พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2 คน ออกไปปิด
ประกาศประท้วงจอมพลถนอม ได้ถูกคนร้ายฆ่าตายและนำไปแขวนคอในที่
สาธารณะ ต่อมารัฐบาลยอมรับว่าคนร้ายนั้นคือตำรวจนครปฐมนั่นเอง

6. ในการประท้วงการกลับมาของจอมพลถนอมนั้น ศูนย์กลางนิสิต
นักศึกษาได้รับความร่วมมือจาก “วีรชน 14 ตุลาคม 2516” คือผู้ที่ได้รับ
บาดเจ็บจากการปะทะกันในตุลาคม 2516 (บางคนก็พิการตลอดชีวิต) และ
ญาติของ “วีรชน” นั้น ๆ ญาติของวีรชนทำการประท้วงโดยนั่งอดอาหารที่
ทำเนียบรัฐบาลในราว ๆ ต้นเดือนตุลาคม แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่
ที่ทำเนียบพยายามขัดขวางด้วยวิธีต่าง ๆ ในวันอาทิตย์ที่ 3 ตุลาคมด้วยความ
ร่วมมือของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชุมนุมพุทธศาสตร์ประเพณี
ญาติวีรชนจึงได้ย้ายมาทำการประท้วงที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บริเวณ
ลานโพธิ์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยคาดว่าจะมีการก่อฝูงชนกันที่นั่นในวันจันทร์
ที่ 4 ตุลาคม เป็นอุปสรรคต่อการสอบของนักศึกษา จึงได้มีหนังสือถึง
นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ ขอให้รัฐบาล
จัดหาที่ที่ปลอดภัยให้ผู้ประท้วง ประท้วงได้โดยสงบและปลอดภัย

7. ในเที่ยงวันจันทร์ที่ 4 ตุลาคมนั่นเอง เหตุการณ์ก็เป็นไปอย่างคาด
คือได้เกิดการชุมนุมกันขึ้น มีนักศึกษาระบบธรรมศาสตร์ นักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ
ตลอดจนประชาชน ไปชุมนุมกันที่ลานโพธิ์ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประมาณ 500 คน ได้มีการอภิปรายกันถึง (1) เรื่องจอมพลถนอม (2) เรื่อง
การฆ่าพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่นครปฐม และได้มีการแสดงการจับ

พนักงานไฟฟ้านั้นแขวนคอ โดยนักศึกษาสองคน คนหนึ่งชื่อภินันท์ เป็น นักศึกษาศิลปศาสตร์ปีที่ 4 และเป็นสมาชิกชุมนุมการละคอน แสดงเป็นผู้ที่ ถูกแขวนคอ

จากปากคำของอาจารย์หลายคน ที่ได้ไปดูการชุมนุมกันในเที่ยงวันจันทร์ ที่ 4 ตุลาคม นั้น ผู้แสดงแสดงได้ดีมาก ไม่มีอาจารย์ผู้ใดที่ไปเห็นแล้วจะ สะดุดใจว่าภินันท์แต่งหน้า หรือมีใบหน้าเหมือนเจ้าฟ้าชายมกุฎราชกุมาร เป็นการแสดงโดยเจตนาจะกล่าวถึงเรื่องที่นครปฐมโดยแท้

เมื่ออธิการบดีลงไปประับการชุมนุมนั้น เป็นเวลาเกือบ 14 น. แล้ว การแสดงเรื่องแขวนคอนั้นเลิกไปแล้ว ก่อนหน้านั้นมีการประชุมคณะบดีจนถึง เกือบ 13 น. อธิการบดีรับประทานอาหารกลางวันตึกเศรษฐศาสตร์ราว ๆ 13 น. ถึง 13.30 น. พอกลับจากตึกเศรษฐศาสตร์จะไปห้องอธิการบดี เห็นว่า มีการชุมนุมกัน เป็นอุปสรรคต่อการสอบไล่ของนักศึกษา จึงได้ไปห้าม

8. รุ่งขึ้น หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ หลายฉบับ ได้ลงรูปถ่ายการชุมนุม และการแสดงแขวนคอนั้น จากรูปหนังสือต่าง ๆ เห็นว่านายภินันท์นั้นหน้าตา ละม้ายคล้ายมกุฎราชกุมารมาก แต่ไม่เหมือนทีเดียว แต่ในภาพของ หนังสือพิมพ์ดาวสยาม (ซึ่งเป็นปรปักษ์กับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาตลอดมา) รูปเหมือนมาก จนกระทั่งมีผู้สงสัยว่า ดาวสยามจะได้ไปจงใจแต่งรูปให้เหมือน

เรื่องนี้ สถานีวิทยุยานเกราะ (ซึ่งก็เป็นปรปักษ์กับศูนย์กลางนิสิต นักศึกษา และเคยเป็นผู้บอกบทให้หน่วยกระหิงแดงโจมตีมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ด้วยอาวุธและลูกกระเบิด เมื่อสิงหาคม 2518) ก็เลยนำเอามาเป็น เรื่องสำคัญ กล่าวหาว่าศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาเป็นคอมมิวนิสต์ เจตนาจะ ทำลายล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงได้พยายามแต่งหน้านักศึกษาให้เหมือน มกุฎราชกุมาร แล้วนำไปแขวนคอ ในการกระจายเสียงของยานเกราะนั้น

ได้มีการช่วยยื้อให้ฆ่านักศึกษาที่ชุมนุมกันอยู่ในธรรมศาสตร์นั้นเสีย ยานเกราะ ได้เริ่มโจมตีเรื่องนี้เวลาประมาณ 18 น. ในวันอังคารที่ 5 ตุลาคม และได้มีการกระจายเสียงติดต่อกันมาทั้งคืนวันอังคารต่อเนื่องถึงเช้าวันพุธที่ 6 ตุลาคม

การชุมนุมประท้วง 4 ตุลาคม 2519

9. ส่วนทางศูนย์กลางนิสิตนักศึกษานั้น ได้จัดให้มีการชุมนุมที่สนามหลวงประท้วง (1) ให้รัฐบาลจัดการกับจอมพลถนอม กิตติขจร (2) ให้จับผู้ที่เป็นฆาตกรแขวนคอที่นครปฐมมาลงโทษ ตั้งแต่วันศุกร์ที่ 1 ตุลาคม เป็นการทดลอง “พลัง” ตามที่นักศึกษากล่าว แล้วเลิกวันเสาร์ที่ 2 วันอาทิตย์ที่ 3 เพราะมีตลาดนัดที่ท้องสนามหลวง แล้วนัดชุมนุมกันอีกในเย็นวันจันทร์ที่ 4 ตุลาคม

การชุมนุมประท้วงดังกล่าว ได้ทราบจากนักศึกษาว่า กำหนดจัดกันในช่วงต้นเดือนตุลาคม เพราะเป็นระยะที่นายทหารชั้นผู้ใหญ่เปลี่ยนตำแหน่งที่สำคัญ ๆ เนื่องจากมีผู้ครบเกษียณอายุไป 30 กันยายน ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาสืบทราบมาว่า อาจจะมีการกระทำรัฐประหารโดยนายทหารผู้ใหญ่บางกลุ่มที่ไม่พอใจการสับเปลี่ยนตำแหน่งที่สำคัญ จึงต้องการจะแสดงพลังนักศึกษาเป็นการป้องกันการรัฐประหาร ในขณะเดียวกันก็เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลกระทำสองอย่างข้างต้น

ฝ่ายทางสภากรรมกรก็กำหนดว่า จะมีการสไตรค์สนับสนุนการประท้วงเพียง 1 ชั่วโมงเป็นขั้นแรกในวันศุกร์ที่ 8 ตุลาคม

เรื่องการชุมนุมประท้วงของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาที่สนามหลวงนั้นมีหนังสือพิมพ์หลายฉบับไปถาม ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีว่า ถ้าเขาจะมาชุมนุมกันที่ในธรรมศาสตร์ นายกรัฐมนตรีเห็นเป็นอย่างไร

นายกรัฐมนตรีตอบว่า ถ้าย้ายไปชุมนุมกันที่ธรรมศาสตร์ก็จะดีมาก (ต่อมาหนังสือพิมพ์ได้มาถามอธิการบดีธรรมศาสตร์ว่าเห็นเป็นอย่างไรในคำตอบของนายกรัฐมนตรี อธิการบดีตอบว่า ไม่ดีเลย)

10. ในการชุมนุมประท้วงที่สนามหลวง เย็นวันจันทร์ที่ 4 ตุลาคมนั้น เหตุการณ์ก็เหมือนกับการชุมนุมประท้วงในเดือนสิงหาคม เมื่อจอมพล ประภาสเข้ามา คือพอฝนตกเข้า ผู้ชุมนุมก็หักประทิวทางด้านสนามหลวงเข้ามา ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตั้งแต่เวลา 20 น.

ทางผู้บริหารมหาวิทยาลัย ได้ไปแจ้งความต่อตำรวจชนะสงคราม ตามระเบียบ ทางตำรวจชนะสงครามได้ส่งกำลังตำรวจประมาณ 40 คน ไปคุม เหตุการณ์ที่ด้านวัดมหาธาตุร่วมกับรองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา ในการชุมนุมประมาณ 25,000-40,000 คนนั้น ตำรวจ 40 คนคงจะทำอะไรไม่ได้ นอกจากจะใช้อาวุธห้ามผู้ชุมนุมมิให้เข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ก็จะทำให้เกิดจลาจล ซึ่งมีใช้สิ่งทีใคร ๆ หรือรัฐบาลต้องการ ฉะนั้น จึงเป็นภาวะที่ต้องจำยอมให้เข้ามาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ฝ่ายกระทิงแดงและนวพลนั้น ก็มาชุมนุมกันอยู่ที่วัดมหาธาตุอีก มุมหนึ่ง แต่เนื่องจากมีกำลังน้อยเพียงไม่กี่สิบคน จึงมิได้ทำอะไร

ทางด้านศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา ก็ชุมนุมค้างคืนอยู่ในธรรมศาสตร์ ตลอดมาจนถึงเช้าวันพุธที่ 6 ตุลาคม ซึ่งเป็นเวลาที่เกิดเหตุ

11. ทางฝ่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อมีประชาชน จำนวนมากไหลบ่ากันเข้ามาในเวลา 20 น. ของวันจันทร์ที่ 4 ตุลาคม ก็ได้ โทรศัพท์ไปหารือกับ ดร.ประกอบ หุตะสิงห์ องคมนตรี นายกสภามหาวิทยาลัย และด้วยความเห็นชอบของ ดร.ประกอบ ได้สั่งปิดมหาวิทยาลัยทันที เพื่อ

ป้องกันมิให้นักศึกษาอื่นและอาจารย์ ข้าราชการมหาวิทยาลัย ต้องเสี่ยงต่ออันตราย (คราวจอมพลประภาสเข้ามา ได้มีการสั่งปิดมหาวิทยาลัยเมื่อมีการยิงกันและทิ้งระเบิดตายไป 2 ศพแล้ว) และได้โทรศัพท์หาหรือรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ ก็ได้รับความเห็นชอบ จึงมีหนังสือเป็นทางการรายงานท่านนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการทบวงอีกโสดหนึ่ง

ครั้นแล้ว ผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ย้ายสำนักงานไปอาศัยอยู่ที่สำนักงานการศึกษาแห่งชาติชั่วคราว ทั้งเจ้าหน้าที่รักษาทรัพย์สินและอาคารของมหาวิทยาลัยไว้ประมาณ 40-50 คน และได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่เหล่านั้นตลอดเวลาโดยทางโทรศัพท์และทางอื่น

การปลุกระดมมวลชนและกฎหมาย

12. ฝ่ายยานเกราะและสถานีวิทยุในเครือของยานเกราะ ก็ระดมปลุกปั่นให้ผู้ฟังเคียดแค้นนิสิตนักศึกษาประชาชนที่ประท้วงอยู่ในธรรมศาสตร์ตลอดเวลา โดยข้ออ้างว่าจะทำลายล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยระดมหน่วยกระหิงแดง นวพล และลูกเสือชาวบ้าน ให้กระทำการ 2 อย่าง คือ (1) ทำลายพวก “คอมมิวนิสต์” ที่อยู่ในธรรมศาสตร์ (2) ประท้วงรัฐบาลที่จัดตั้งรัฐบาลใหม่โดยไม่ให้นายสมัคร สุนทรเวช และนายสมบุญ สิริธร ได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

การทำลายพวก “คอมมิวนิสต์” ในธรรมศาสตร์นั้น ได้ใช้ให้กระหิงแดงและอันธพาลใช้อาวุธยิงเข้าไปในธรรมศาสตร์ ตั้งแต่เที่ยงคืนจนรุ่งเช้าของวันพุธที่ 6 ตุลาคม ฝ่ายทางธรรมศาสตร์ก็ได้ใช้อาวุธปืนยิงตอบโต้เป็นครั้งคราว

13. การปลุกพระคัมของยานเกราะได้ผล ทางด้านรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นการด่วนในตอนดึกของวันอังคารที่ 5 ตุลาคม และได้มีมติให้มีการนำตัวหัวหน้านักศึกษาและนายอภินันท์ ผู้แสดงละครคอนแวนคอมมาสอบสวน

พอเช้าตรู่ของวันพุธที่ 6 ตุลาคม นายสุธรรม เลขชาติการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา พร้อมด้วยผู้นำนักศึกษาจำนวนหนึ่ง กับนายอภินันท์นักแสดงละครคอนคอบ ได้ไปแสดงความบริสุทธิ์ใจที่บ้านนายกรัฐมนตรี เพื่อยุติการชุมนุมที่ออกจากบ้านไปทำเนียบเสียก่อน นายกรัฐมนตรีจึงได้โทรศัพท์แจ้งให้อธิบดีกรมตำรวจคุมตัวนายสุธรรม นายอภินันท์และพวกไปสอบสวน ผู้เขียนบันทึกในขณะนั้นยังไม่ทราบผลของการสอบสวนดังกล่าว

14. การบุกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยตำรวจ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีนั้น เป็นการกระทำของรัฐบาลโดยเอกเทศ มิได้มีการหารือกับอธิการบดีเลย แม้ว่าในตอนดึกของวันอังคารที่ 5 ตุลาคม อธิการบดีจะได้พูดโทรศัพท์กับ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีก็ตาม นายกรัฐมนตรีมิได้แจ้งให้อธิการบดีทราบว่ารัฐบาลจะเรียกตัวหัวหน้านิสิตนักศึกษาหรือนายอภินันท์มาสอบสวน ถ้านายกรัฐมนตรีประสงค์เช่นนั้น ก็มีวิธีที่จะเรียกตัวได้ให้มาสอบสวนโดยสันติ ไม่ต้องใช้กำลังรุนแรงจนควบคุมมิได้ และจนเกินกว่าเหตุ

15. การโจมตีนักศึกษาประชาชนที่ธรรมศาสตร์ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เที่ยงคืน โดยมีการยิงเข้าไปในมหาวิทยาลัยจากภายนอกนั้น ได้ใช้กำลังตำรวจล้อมมหาวิทยาลัยตั้งแต่ 03.00 น. และได้เริ่มยิงเข้าไปอย่างรุนแรงโดยตำรวจตั้งแต่เวลา 05.00 น. ผู้ที่อยู่ในธรรมศาสตร์ขอให้ตำรวจหยุดชั่วคราว เพื่อให้ผู้หญิงที่อยู่ในมหาวิทยาลัยได้มีโอกาสออกไป ตำรวจก็ไม่ฟัง

อาวุธในธรรมศาสตร์

16. ในการบุกรุกธรรมศาสตร์นั้น วิทยุยานเกราะประโคมว่า ภายในธรรมศาสตร์มีอาวุธร้ายแรง เช่น ลูกระเบิด ปืนกลหนัก และอาวุธร้ายแรงอื่น ๆ ข้อนี้เป็นกรกล่าวหาโดยปราศจากความจริงตั้งแต่ 2517 มาแล้ว แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้แต่ละครั้ง เช่น เมื่อกระหิงแดงบุกในเดือนสิงหาคม 2518 หรือเมื่อตำรวจบุกเข้าไปกวาดล้าง หลังจากการประชุมหมู่ประท้วงจอมพลประภาส ก็มีได้มีหลักฐานประการใดว่า得有อาวุธสะสมไว้ในธรรมศาสตร์

ถึงคราวนี้ก็ดี สิ่งที่เขาหน้าที่ตำรวจนำมาแสดงว่าเป็นอาวุธที่จับได้ในธรรมศาสตร์ ก็มีแต่ปืนยาวสองกระบอก ปืนพก และลูกระเบิด หาได้มีอาวุธร้ายแรงขนาดปืนกลไม่ เป็นเรื่องที่สร้างข้อกล่าวหาจากอากาศดุทั้งสิ้น

ตั้งแต่ปลายปี 2517 เป็นต้นมา นักการเมืองและหัวหน้านักศึกษาบางคน มีความจำเป็นต้องพกพาอาวุธไว้ป้องกันตัว เพราะหน่วยกระหิงแดงและตำรวจ ทหาร ฆาตกร มักจะทำร้ายหัวหน้ากรรมกร หัวหน้าชานาชาวไร หัวหน้านักศึกษาและนักการเมืองอยู่เนือง ๆ และการฆ่าบุคคลเหล่านั้นทางตำรวจไม่เคยหาตัวคนร้ายได้ (ขณะเดียวกัน ถ้าตำรวจฆ่าตำรวจ หรือมีผู้พยายามฆ่านักการเมืองฝ่ายรัฐบาล ตำรวจจับคนร้ายได้โดยไม่ชักช้า) พุดไปแล้ว การมีอาวุธไว้ป้องกันตัวในเมื่อรู้ว่าจะเสี่ยงต่ออันตราย ก็มีเหตุผลพอสมควร

ระหว่างคืนวันจันทร์ที่ 4 ตุลาคม จนถึงเช้าวันพุธที่ 6 ตุลาคมนั้น นักศึกษาและประชาชนที่เข้ามาชุมนุมในธรรมศาสตร์ มีโอกาสที่จะนำอาวุธเหล่านั้นเข้าไปในมหาวิทยาลัยตลอดเวลา นำเสียดายที่เขาหน้าที่ตำรวจมิได้ตั้งด่านสกัดค้นอาวุธ ทั้งทางด้านผู้ชุมนุมประท้วงและทางฝ่ายกระหิงแดงเสีย

แต่ดันมือ และเท่าที่ปรากฏเป็นข้อเท็จจริงตลอดมา ฝ่ายกระทรวงได้พักอาวุธร้ายในที่สาธารณะเนื่อง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่กล้าห้ามหรือตรวจค้น

ถึงกระนั้นก็ดี ผู้เขียนบันทึกนี้เห็นว่าการชุมนุมประท้วงทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ตาม ต้องกระทำโดยสันติและปราศจากอาวุธ ซึ่งเป็น การชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย และรับรองโดยรัฐธรรมนูญ

17. จากการ “สอบสวน” และ “สืบสวน” ของตำรวจและทางการเท่าที่ปรากฏในเวลาที่ยืนยันบันทึกนี้ มีข้อกล่าวหาว่า ในธรรมศาสตร์มีอุโมงค์ อยู่หลายแห่ง แต่เจ้าหน้าที่ก็มีได้แสดงภาพของอุโมงค์ให้ดูเป็นหลักฐาน เป็นการปั่นน้ำเป็นตัวสร้างข่าวขึ้นแท้ ๆ คุณดำรง ชลวิจารณ์ อธิบดีกรมโยธาธิการและประธานกรรมการสำรวจความเสียหายมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ชี้แจงเมื่อกลางเดือนตุลาคมว่า ไม่พบอุโมงค์ในธรรมศาสตร์เลย และย้ำว่าไม่มี เป็นข่าวลือทั้งนั้น อุทิศ นาคสวัสดิ์ กล่าวในโทรทัศน์ถึงห้องแอร์และส้วมที่อยู่บนเพดานตึก คงจะหมายถึงชั้นบนสุดของตึกโดม ซึ่งก็ไม่มีอะไรเร้นลับประการใด และใครเล่านอกจากอุทิศ นาคสวัสดิ์ จะไปใช้ส้วมบนเพดานตึก นอกจากนั้น อุทิศยังอุตสาห์พูดว่า บรรดาผู้ที่ไปชุมนุมในธรรมศาสตร์นั้น ใช้รองเท้าแตะเป็นจำนวนมาก แสดงว่าเป็นผู้ก่อการร้าย เพราะผู้ก่อการร้ายใช้รองเท้าแตะ ถ้าเป็นเช่นนี้คนในเมืองไทย 40 ล้านคนซึ่งใช้รองเท้าแตะ ก็เป็นผู้ก่อการร้ายหมด ที่กล่าวถึงอุทิศ นาคสวัสดิ์นั้น เป็นตัวอย่างของโฆษกฝ่ายยานเกราะเพียงคนเดียว คนอื่นและข้อใส่ร้ายอย่างอื่นทำนองเดียวกันยังมีอีกมากที่ใช้ความเท็จกล่าวหาปรักภัยอย่างไม่มี ความละอาย

กฎหมายทำลายประชาธิปไตย

18. ข้อเรียกร้องอีกข้อหนึ่งของยานเกราะและผู้ที่อยู่เบื้องหลังยานเกราะคือ เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งนายสมัครและนายสมบุญเป็นรัฐมนตรีมหาดไทย และให้ขับไล่รัฐมนตรี “ฝ่ายซ้าย” 3 คนออก คือ นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ นายชวน หลีกภัย และนายดำรง ลัทธพิพัฒน์ เรื่องนี้ยานเกราะเจ็บใจนัก เพราะเมื่อ ม.ร.ว.เสนีย์ลาออกในเดือนกันยายนนั้น สถานีวิทยุยานเกราะได้ระดมจ้างและวานชาวบ้านมาออกอากาศเป็นเชิงว่าเป็นมติมหาชนคนที่จ้างและวานมาให้พูดนั้น ก็พูดเกือบเป็นเสียงเดียวกันว่า ให้ ม.ร.ว.เสนีย์เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป แต่ให้กำจัดรัฐมนตรีที่ชั่วและเลวออก การกลับกลายเป็นว่า ม.ร.ว.เสนีย์ นายกรัฐมนตรี กลับเอนายสมัครและนายสมบุญออกไปเป็นเชิงว่า นายสมัครและนายสมบุญซึ่งเป็นพรรคพวกกับยานเกราะนั้นเป็นคนเลวไป

19. ยานเกราะระดมกำลังเรียกร้องให้ลูกเสือชาวบ้าน นวพล กระทั่งแดง และกลุ่มอื่น ๆ ในเครือ ชุมนุมกันที่ลานพระบรมรูปทรงม้า เพื่อเรียกร้องเรื่องการจัดตั้งรัฐบาล การเรียกร้องกระทำตลอดคืนวันอังคารที่ 5 คาบเช้าวันพุธที่ 6 แล้วก็สามารถระดมพลเพื่อการเรียกร้องจัดตั้งรัฐบาลใหม่ต่อไป จนถึงเวลาบ่าย ม.ร.ว.เสนีย์จึงยอมจำนน และรับว่าจะคิดจัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่ตามคำเรียกร้อง

ต่อมาอีกประมาณ 1 หรือ 2 ชั่วโมง ก็มีการยึดอำนาจกระทำรัฐประหารขึ้นในเวลา 18 น.

20. เป็นที่น่าสังเกตว่า ตั้งแต่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา ผู้ที่เป็นปรปักษ์กับพลังนักศึกษา กรรมกรและชาวไร่ชาวนา พยายามกล่าวหาว่า

นักศึกษา กรรมกรและชาวไร่ชาวนา “ใช้วิธีปลุกระดมมวลชน” และ “ใช้กฎหมายบังคับกฎหมาย” การกระทำของยานเกราะ กระทั่งแดง นวพล และลูกเสือชาวบ้าน และกลุ่มต่าง ๆ นั้นเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ ถ้าไม่ใช่วิธีปลุกระดมมวลชน และไม่ใช้การใช้กฎหมายบวกกับอาวุธมาทำลายกฎหมาย

เรื่องที่กล่าวมานี้มิใช่จะเริ่มเกิดขึ้นในปี 2519 แต่เริ่มมาตั้งแต่ 2517 กระทั่งแดงเป็นหน่วยที่ฝ่ายทหาร กอ.รมน. จัดตั้งขึ้นจากนักเรียนอาชีวะ ซึ่งบางคนก็เรียนจบไปแล้ว บางคนก็เรียนไม่จบ บางคนก็ไม่เรียน กอ.รมน. เป็นผู้จัดตั้งขึ้นเพื่อหักล้างพลังนักศึกษาตั้งแต่พวกเรากำลังร่างรัฐธรรมนูญอยู่ หนังสือพิมพ์ต่างประเทศลงข่าวอยู่เนือง ๆ และระบุชื่อ พันเอกสุดสาย หัสตินทร์ ว่าเป็นผู้สนับสนุน แต่ก็ไม่มีมีการปฏิเสธข่าว กอ.รมน. ไม่แต่เป็นผู้จัดตั้ง เป็นผู้ฝึกอาวุธให้ นำอาวุธมาให้ใช้ และจ่ายเงินเลี้ยงดูให้จากเงินราชการลับ และตั้งแต่กลางปี 2517 เป็นต้นมา หน่วยกระทั่งแดงก็พกอาวุธปืนและลูกระเบิดประเภทต่าง ๆ อย่างเปิดเผย ไม่มีตำรวจหรือทหารจะจับกุมหรือห้ามปราม ไม่ว่าจะมีการประท้วงโดยสันติอย่างไรโดยนิสิตนักศึกษา กระทั่งแดงเป็นต้องใช้อาวุธขู่เชิญเป็นการต่อต้านทุกครั้ง นับตั้งแต่การประท้วง บทบัญญัติบางมาตราของรัฐธรรมนูญในปี 2517 การประท้วงฐานทัพอเมริกัน ในปี 2517-2518 การบุกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเดือนสิงหาคม 2518 การประท้วงการกลับมาของจอมพลประภาสและจอมพลถนอม ตลอดมาแต่ละครั้งจะต้องมีผู้บาดเจ็บล้มตายเสมอ แม้แต่ช่างภาพหนังสือพิมพ์ที่พยายามถ่ายภาพกระทั่งแดงพกอาวุธ ก็ไม่วายถูกทำร้าย ในการเลือกตั้งใน เมษายน 2519 กระทั่งแดงก็มีส่วนขู่เชิญผู้สมัครรับเลือกตั้ง และในการโจมตี ทำร้ายพรรคบางพรรคที่เขาเรียกกันว่าฝ่ายซ้าย

21. สมควรจะกล่าวถึง กอ.รมน. ในที่นี้ เพราะนอกจากจะเป็นผู้ชัก กระทั่งแดงให้ปฏิบัติการรุนแรงแล้ว ยังมีส่วนในการจัดตั้งกลุ่มและหน่วยอื่น ๆ

เป็นประโยชน์แก่กลุ่มทหารด้วย เช่น นवल ทั้งนี้โดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดินประเภทราชการลับตลอดเวลา

กอ.รมน. เดิมมีชื่อว่า บก.ปค. แปลว่า กองบัญชาการปราบคอมมิวนิสต์ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น กอ.ปค. กองอำนวยการปราบคอมมิวนิสต์ ต่อมาเมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะคบกับประเทศคอมมิวนิสต์ จึงเปลี่ยนชื่อเป็น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ เป็นองค์กรที่จอมพลประภาสตั้งขึ้น และเป็นมรดกตกทอดต่อมาถึงทุกวันนี้

ความสำเร็จของ กอ.รมน. วัดได้ดังนี้ เมื่อแรกตั้งประมาณ 10 ปีกว่ามาแล้ว เงินงบประมาณสำหรับ บก.ปค. มีอยู่ประมาณ 13 ล้านบาท และเนื้อที่ในประเทศไทยที่เป็นแหล่งคอมมิวนิสต์ในการปฏิบัติงานของ บก.ปค. มีอยู่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปัจจุบันนี้ กอ.รมน. มีงบประมาณกว่า 800 ล้านบาท และเนื้อที่ที่ประกาศเป็นแหล่งคอมมิวนิสต์มีอยู่เกือบทั่วราชอาณาจักร ประมาณ 30 กว่าจังหวัด

การปราบคอมมิวนิสต์ของ กอ.รมน. เป็นวิธีลับ ที่ปราบคอมมิวนิสต์จริงก็ยังมี แต่ที่ปราบคนที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ก็มีมาตั้งแต่ก่อน 2516 มาแล้ว เรื่องดังแดงที่พัทลุง เรื่องการรังแกชาวบ้านทุกหนทุกแห่งมีอยู่ตลอด แล้วใส่ความว่าเป็นคอมมิวนิสต์ จึงทำให้ราษฎรเดือดร้อนทั่วไป และที่ทนความทารุณโหดร้ายต่อไปไม่ได้ เข้าป่ากลายเป็นพวกคอมมิวนิสต์ไปก็มากมาย

รัฐสภาประชาธิปไตยในปี 2517-2518 และ 2519 ในเวลาพิจารณางบประมาณของ กอ.รมน. แต่ละปี ได้พยายามตัดงบประมาณออก หรือถ้าไม่ตัดออก ก็ให้ตั้งเป็นงบราชการเปิดเผยแทนที่จะเป็นงบราชการลับได้ประสบความสำเร็จเพียงบางส่วน กอ.รมน. ยังสามารถใช้เงินเกือบร้อยล้านบาทแต่ละปีเป็นงบราชการลับ ทำการเป็นปรปักษ์ต่อระบบประชาธิปไตยได้ตลอดมา

22. นวพล ถือกำเนิดมาจาก กอ.รรมน. เช่นเดียวกับกระทิงแดง แต่เป็นหน่วยสงครามจิตวิทยา ไม่ต้องใช้อาวุธเป็นเครื่องมือสำคัญ แต่ทำงานร่วมกับกระทิงแดง เป็นองค์กรที่พยายามรวบรวม คหบดี นายทุน ภิภษุ ที่ไม่มีใครอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ให้ร่วมกันต่อต้านพลังนิสิตนักศึกษาและกรรมกร วิธีการก็คือ ชูให้เกิดความหวาดกลัวว่าทรัพย์สินสมบัติต่าง ๆ ของคนนั้นจะสูญหายไปถ้ามีการเปลี่ยนแปลง แม้จะเป็นไปตามระบบประชาธิปไตย เครื่องมือของนวพล คือ การประชุม การชุมนุม การเขียนบทความต่าง ๆ นายวัฒนา เขียววิมล ซึ่งเป็นผู้จัดการนวพล เป็นผู้ที่พลเอกสายหยุดชัชจูงมารับใช้ กอ.รรมน. จากอเมริกา มีผู้ที่เคยหลงเข้าใจผิดว่า นวพลจะสร้างสังคมใหม่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีสหกรณ์ เช่น คุณสด กุระมะโรหิต ต้องประสบความผิดหวังไป เพราะนวพลประกาศว่าจะสร้างสังคมใหม่ แต่แท้จริงต้องการสงวนสภาวะเดิมเพื่อประโยชน์ของนายทุนและขุนศึกนั่นเอง

23. ลูกเสือชาวบ้าน ก่อตั้งขึ้นมาโดยแสดงวัตถุประสงค์ว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง แต่แท้จริงเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มนายทุนและขุนศึก โดยเห็นได้จากการเลือกตั้งในเมษายน 2519 ลูกเสือชาวบ้านมีส่วนในการชักจูงให้สมาชิกและชาวบ้านทำการเลือกตั้งแบบลำเอียง วิธีนี้เป็นวิธีที่อเมริกันเคยใช้อยู่ในเวียดนาม แต่ไม่สำเร็จ มาสำเร็จที่เมืองไทย เพราะใช้ความเท็จเป็นเครื่องมือ ว่าเป็นการจัดตั้งเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กระทรวงมหาดไทยมีส่วนสำคัญในการจัดตั้งลูกเสือชาวบ้านขึ้น และมักจะใช้คหบดีที่มั่งคั่งเป็นผู้ออกเงิน เป็นหัวหน้าลูกเสือ การชุมนุมทางการเมืองในวันที่ 6 ตุลาคมของลูกเสือชาวบ้านเป็นหลักฐานอย่างชัดในวัตถุประสงค์ของขบวนการนี้

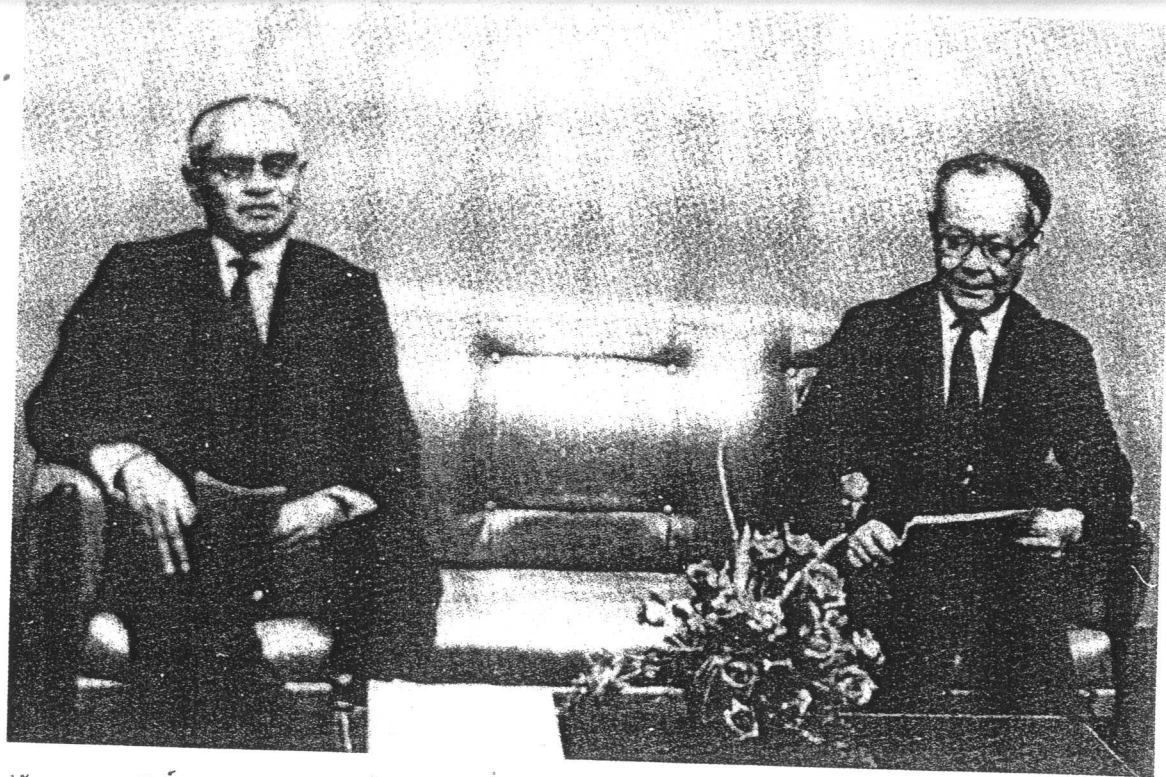
24. นอกจากกระทิงแดง นวพล และลูกเสือชาวบ้าน ฝ่าย กอ.รมน. และมหาดไทยยังใช้กลุ่มต่าง ๆ เรียกชื่อต่าง ๆ อีกหลายกลุ่ม บางกลุ่มก็เป็นพวกกระทิงแดงหรือนวพลแอบแฝงมา เช่น ค้างคาวไทย ชุมชุมแม่บ้าน ผู้พิทักษ์ชาติไทย เป็นต้น เครื่องมือปฏิบัติงานของกลุ่มเหล่านี้ ได้แก่ บัตรสนเท่ห์ ใบปลิว โทรศัพทขู่เข็ญ เป็นต้น

25. มาตรการทางการเมืองได้เริ่มมาตั้งแต่กลางปี 2517 โดยผู้แทนชาวไร่ชาวนาและกรรมกร ถูกลอบทำร้ายทีละคนสองคน ต่อมาก็ถึงนักศึกษา เช่น อมเรศ และนักการเมือง เช่น อาจารย์บุญสนอง บุญโยทยาน แต่ครั้งตำรวจไม่สามารถหาตัวคนร้ายได้ จึงเป็นที่น่าสงสัยว่าตำรวจคงจะมีส่วนร่วมแน่ ๆ เพราะถึงทีมีผู้ร้ายทำร้ายตำรวจหรือนักการเมืองฝ่ายขวา ตำรวจจับได้โดยไม่ชักช้า

26. ในตอนที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ได้เริ่มมีการครอบงำสื่อมวลชน คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ทางวิทยุและโทรทัศน์นั้น พลตรีประมาณ อดิเรกสาร รองนายกรัฐมนตรี หัวหน้าพรรคชาติไทยเป็นผู้คุมอยู่ ผู้ที่พูดวิทยุและโทรทัศน์ได้จะต้องเป็นพวกของตน ถ้าไม่ใช่พวกไม่ยอมให้พูด และต้องโจมตีนักศึกษา กรรมกร ชาวนา อาจารย์มหาวิทยาลัย ขาประจำเรื่องนี้ได้แก่ ดุสิต ศิริวรรณ ประหยัด ศ. นาคะนาท ธานินทร์ กรัยวิเชียร อุทิศ นาคสวัสดิ์ ทมยันตี อาคม มกรานนท์ พ.ท.อุทาร์ สนิทวงศ์ เป็นต้น และการครอบงำเช่นนี้มีมาจนกระทั่งทุกวันนี้

27. นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีเจตนาบริสุทธิ์ ต้องการประชาธิปไตย ต้องการช่วยเหลือผู้ยากจน แก้ไขความอยุติธรรมในสังคม ฉะนั้นพลังนิต

นักศึกษาจึงเป็นพลังที่สำคัญสำหรับประชาธิปไตย และข้อกล่าวหาว่านิสิต นักศึกษาทำลายชาตินั้น เป็นข้อกล่าวหาที่บิดเบือนป้ายสีเพื่อทำลายพลังที่สำคัญนั้น แต่ในสภาวะการณ์ในปี 2518-19 ฝ่ายนิสิตนักศึกษาก็ไม่มีวิธีการ ผิดแผกไปจากตุลาคม 2516 เมื่อทำงานได้ผลใน 2516 นักการเมืองต่าง ๆ พวกกันประจบนิสิตนักศึกษา อยากได้อะไรก็พยายามจัดทำให้ ถึงกับสนับสนุน ให้ออกไปตามชนบทเพื่อ “สอนประชาธิปไตย” ในโลกนี้ไม่มีที่ไหน ใครจะ สอนประชาธิปไตยกันได้ และนักศึกษาโอหัง เมื่อออกไปตามชนบทก็สร้างศัตรู ไว้ โดยไปตำเจ้าหน้าที คหบดี ชาวบ้านต่าง ๆ ต่อมา นักศึกษาก็ยังคิดว่าพลัง ของตนเองมีพอที่จะต่อต้านองค์กรต่าง ๆ ใหม่ ๆ ของ กอ.รมน. มหาดไทย และนายทุนขุนศึก จับเรื่องต่าง ๆ ทุกเรื่องให้เป็นเรื่องใหญ่ พร่ำเพรื่อ จนประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย เช่นชุมนุมกันที่ใดก็ต้องการดำรงรัฐบาลไม่ว่า รัฐบาลไหน เรื่องการถอนทหารอเมริกันก็จัดชุมนุมแล้วชุมนุมอีก แม้ว่ารัฐบาล จะได้สัญญาว่าจะมีกำหนดถอนไปหมดแน่ การจัดนิทรรศการก็จัดแต่เฉพาะ เป็นการโอ้อวดประเทศคอมมิวนิสต์ เป็นต้น ที่ที่นักศึกษาไม่มีความเกรงใจก็คือ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้มหาวิทยาลัยพริ้งเพ็ญจนเกินไป และทำให้ มหาวิทยาลัยล่อแหลมต่ออันตรายแห่งเดียว แทนที่จะกระจายฐานของ นักศึกษาให้แพร่หลายออกไป ผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีเรื่องต้อง ขัดแย้งกับนักศึกษามากครั้งบ่อที่สุด แต่ที่สำคัญที่สุดนั้นคือ ศูนย์กลางนิสิต นักศึกษา แทนที่จะเปลี่ยนวิธีการ ยังใช้วิธีการเดิม แทนที่จะปลุกนิยมในหมู่ ประชาชน กลับนึกว่าประชาชนเข้าข้างตนอยู่เสมอ แทนที่จะบำรุงพลังให้ กล้าแข็งขึ้น กลับทำให้อ่อนแอลง



สัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 (2516-2518) และอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ซ้าย)
และ (ขวา) ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2517-2519
(ภาพจาก ประชาชาติรายสัปดาห์ 9 พฤษภาคม 2517)

อธิการบดีและที่ประชุมอธิการบดี

28. เมื่อมีข่าวว่าจอมพลถนอมจะเข้าประเทศไทยนั้น ผู้เขียนได้รับบทเรียนจากคราวที่จอมพลประภาสเข้ามาเมืองไทยเดือนสิงหาคม จึงได้เห็นว่ามีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะต้องได้รับความกระทบกระเทือนแน่ จึงได้เรียกประชุมอธิการบดีทั้งหลายที่ทบวงมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ โดยรัฐมนตรีทบวงเห็นชอบด้วยที่ประชุมอธิการบดีได้มีมติตอนต้นเดือนกันยายน ให้เสนอขอให้รัฐบาลพยายามกระทำทุกอย่าง มิให้จอมพลถนอมเข้ามาในประเทศไทย เพราะจะทำให้เกิดความยุ่งยากในการศึกษา และจะทำให้สูญเสียการเรียน ในขณะที่เดียวกันก็มีข้อตกลงกันภายในระหว่างมหาวิทยาลัยทั้งหลายว่า ถ้าจอมพลถนอมเข้ามาจริง แต่ละมหาวิทยาลัยก็ต้องใช้ดุลยพินิจว่า มหาวิทยาลัยใดควรปิด มหาวิทยาลัยใดควรเปิดต่อไป ทั้งได้วางมาตรการร่วมกันหลายประการ

29. เมื่อจอมพลถนอมเข้ามาจริงในวันที่ 19 กันยายน ผู้เขียนในฐานะประธานในที่ประชุมอธิการบดีสำหรับ 2519 ได้เรียกประชุมอธิการบดีอีกทันทีในวันที่ 20 กันยายน โดยมีรัฐมนตรีทบวงร่วมด้วย ที่ประชุมได้เรียกร้องให้รัฐบาลจัดการเรื่องจอมพลถนอมโดยด่วน และขอทราบว่าจะทำเด็ดขาดอย่างไร เพื่อจะได้ชี้แจงให้นักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัยทราบเป็นการบรรเทาปัญหาทางด้านนักศึกษา แต่รัฐบาลหาได้ตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ เพียงแต่ออกแถลงการณ์อย่างไม่มี ความหมายอะไร

ต่อมาได้มีการประชุมอธิการบดีเรื่องนี้อีก 2 ครั้ง แต่แต่ละครั้งก็ไม่ได้รับคำตอบจากรัฐบาลเป็นที่แน่นอนอย่างไร ดร.นิพนธ์ ศศิธร รัฐมนตรีทบวงได้ให้ความพยายามอย่างมากและเห็นใจอธิการบดีทั้งหลายในเรื่องนี้ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในอันที่จะให้คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีแสดงท่าทีอย่างไร

30. ในคืนวันจันทร์ที่ 4 ตุลาคม เมื่อนักศึกษาและประชาชนหักเข้ามา ในธรรมศาสตร์นั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ประกาศปิดมหาวิทยาลัย ตามที่ได้กล่าวมาข้อ 11 ทั้งนี้เป็นไปตามข้อตกลงกันในที่ประชุมอธิการบดี

ต่อมา ในคืนวันอังคารที่ 5 ตุลาคม ผู้เขียนได้พูดโทรศัพท์กับ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ในเวลาประมาณ 23 น. ขอให้ท่านนายกรัฐมนตรีตั้งใครที่มีอำนาจเจรจากับนักศึกษา ไปเจรจาในธรรมศาสตร์ เพราะที่แล้วมารัฐบาลเป็นเพียงฝ่ายรับ คือเมื่อนักศึกษาต้องการพบนายกรัฐมนตรี จึงให้พบ ผู้เขียนเสนอว่าการตั้งผู้แทนนายกรัฐมนตรีไปเจรจากับนักศึกษานั้น จะช่วยให้การชุมนุมสลายตัวได้ง่ายขึ้น นายกรัฐมนตรีตอบว่าจะต้องนำความหารือในคณะรัฐมนตรีก่อน

หลังจากนั้น ผู้เขียนเลยปลดโทรศัพท์ออกกระทันหันรุ่งเช้า เพราะเหตุว่า ในคืนวันนั้นได้มีผู้โทรศัพท์ไปตำผู้เขียนอยู่ตลอดคืน

พอรุ่งเช้าก็เกิดเรื่อง

31. ก่อนหน้านั้นได้มีการนัดหมายอยู่แล้วว่า จะมีการประชุมสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวันที่ 6 ตุลาคม เวลา 10 น. ดร.ประกอบ หุตะสิงห์ นายกสภามหาวิทยาลัยเป็นประธานในที่ประชุม ท้ายการประชุมนั้น ผู้เขียนได้แถลงลาออกจากตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยอ้างว่าจะอยู่เป็นอธิการบดีต่อไปไม่ได้ เพราะนักศึกษาและตำรวจได้ถูกทำร้ายถึงแก่ความตายมากมาย สภามหาวิทยาลัยก็แสดงความห่วงใยในความปลอดภัยส่วนตัวของอธิการบดี

32. ในตอนบ่ายมีเพื่อนฝูง อาจารย์หลายคน แนะนำให้ผู้เขียนเดินทางออกไปจากประเทศไทยเสีย เพราะยานเกราะก็ดี ใบปลิวก็ดี ได้ขยงให้มีการ

ลงประกาศอภินิหารบดินทรศาสตร์ในฐานะที่เป็นผู้ยุงส่งเสริมนักศึกษาให้
ทำลายสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้เขียนเห็นว่าอยู่ไปก็ไม่เป็นประโยชน์
ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ระวังกระสุน จึงตัดสินใจว่าจะไปอยู่กัวลาลัมเปอร์
ดูเหตุการณ์สักพักหนึ่ง เพราะขณะนั้นยังไม่มีการรัฐประหาร

33. เครื่องบินไปกัวลาลัมเปอร์จะออกเวลา 18.15 น. ผู้เขียนได้ไปที่
ดอนเมืองก่อนเวลาเล็กน้อย ปรากฏว่าเครื่องบินเสีย ต้องเลื่อนเวลาไป
1 ชั่วโมง จึงนั่งคอยในห้องผู้โดยสารขาออก

ต่อมาปรากฏว่ามีผู้เห็นผู้เขียนและนำความไปบอกยานเกราะ ยานเกราะ
จึงประกาศให้มีการจับกุมผู้เขียน และยุให้ลูกเสือชาวบ้านไปชุมนุมที่ดอนเมือง
ขัดขวางมิให้ผู้เขียนออกเดินทางไป

เวลาประมาณ 18.15 น. ได้มีตำรวจชั้นนายพันโท ตรงเข้ามาจับผู้เขียน
โดยที่กำลังพูดโทรศัพท์อยู่ ได้ใช้กิริยาหยาบคายตบหูโทรศัพท์ร่วงไป แล้ว
บริภาษผู้เขียนต่าง ๆ นานา บอกว่าจะจับไปหาอธิบดีกรมตำรวจ ผู้เขียนก็
ไม่ได้โต้ตอบประการใด เดินตามนายตำรวจนั้นออกมา

บรรดา สท. ทหารอากาศ และตำรวจกองตรวจคนเข้าเมือง ได้ออก
ความเห็นว่ ไม่ควรนำตัวผู้เขียนออกไปทางด้านห้องผู้โดยสารขาออก เพราะมี
ลูกเสือชาวบ้านอยู่เป็นจำนวนมาก เกรงว่าจะมีการทำร้ายขึ้น จึงขออนุญาต
ทางกองทัพอากาศจะขอนำออกทางสนามกอล์ฟกองทัพอากาศ

ระหว่างที่คอยคำสั่งอนุญาตนั้น ตำรวจทั้งหลายได้คุมตัวผู้เขียนไปกัก
อยู่ในห้องกองตรวจคนเข้าเมืองทางด้านผู้โดยสารขาเข้า

34. เมื่อถูกกักตัวอยู่นั้น ตำรวจกองปราบฯ ได้ค้นตัวผู้เขียน ก็ไม่เห็นมี
อาวุธอย่างใด มีสมุดพกอยู่เล่มหนึ่ง เขาก็เอาไปตรวจ และกำลังอ่านหนังสือ

Father Brown ของ G.K. Chesterton อยู่ เขาก็เอาไปตรวจ กระเป๋า
เดินทางก็ตรวจจนหมดสิ้น

35. นิ่งคอยคำสั่งให้เอาตัวไปคุมขังอยู่ประมาณ 1 ชั่วโมง ระหว่างนั้น
ได้ทราบแล้วว่ามีกรณีการปฏิวัติรัฐประหารขึ้น ก็นึกกังวลใจว่าเพื่อนฝูงจะถูกใส่ความ
ได้รับอันตรายหลายคน ส่วนตัวของตัวเองนั้นก็ปลงตกว่า แม้ชีวิตจะรอดไปได้
ก็คงต้องเจ็บตัว

ประมาณ 20 น. ตำรวจมาแจ้งว่า มีคำสั่งจากเมืองบไนให้ปล่อยตัวได้
และให้เจ้าหน้าที่จัดหาเครื่องบินให้ออกเดินทางไปต่างประเทศ

ขณะนั้นเครื่องบินที่จะไปกัวลาลัมเปอร์หรือสิงคโปร์ออกไปเสียแล้ว
มีแต่เครื่องบินไปยุโรปหรือญี่ปุ่น จึงตัดสินใจไปยุโรป

นายตำรวจที่เอาสมุดพกไปตรวจ นำสมุดพกมาคืนให้ ผู้เขียนก็ชอบใจ
เขา แล้วบอกเขาว่า คุณกำลังจะทำบาปอย่างร้าย เพราะผมบริสุทธิ์จริง ๆ
นายตำรวจผู้นั้นกล่าวว่า นักศึกษาที่เขาจับไปนั้น 3 คนให้การขัดท้อว่า
ผู้เขียนเป็นคนกำกับการแสดงละครแวนคอกในวันจันทร์ที่ 4 โดยเจตนา
ทำลายล้างพระมหากษัตริย์ และเติมด้วยว่า นักศึกษาที่ให้การขัดท้อนั้น
พวกกระหิงแดงเอาไฟจี้ที่ท้อง จึง “สารภาพ” ขัดท้อมาถึงผู้เขียน

36. ระหว่างที่นิ่งรอคำสั่งอยู่นั้น มีอาจารย์ผู้หญิงของธรรมศาสตร์ที่
เป็นนพพลเข้ามานั่งอยู่ 2 คน นัยว่าต้องการเข้ามาเยาะเย้ย แต่ผู้เขียนจำเขา
ไม่ได้ เลยไม่ได้ผล และขณะนั้นก็มีคำสั่งให้ปล่อยตัวเดินทางได้แล้ว เข้าใจว่า
อาจารย์ทั้งสองคือ อาจารย์ราตรี และอาจารย์ปนัดดา

ต่อมามีอีกสักครู่ นายวัฒนา เขียววิมล ก็เข้ามาในห้องที่ผู้เขียนถูกคุมขัง
อยู่ เคยรู้จักกันมาก่อน เขาจึงเข้ามาทัก ผู้เขียนก็ทักตอบ แต่แล้วก็หันไป
จัดการจองเครื่องบินกับเจ้าหน้าที่ นายวัฒนาอยู่สักครู่เล็ก ๆ ก็ออกไป

การปฏิวัติรัฐประหาร

37. คณะที่กระทำการปฏิวัติ เรียกตนเองว่า “คณะปฏิรูปการปกครอง” เพื่อมิให้ฟังเหมือนกับการ “ปฏิวัติ” ของจอมพลสฤษดิ์และจอมพลถนอมที่แล้มาแล้ว ซึ่งเป็นที่เบื่อหน่ายของประชาชน แต่ความจริงก็เป็นการปฏิวัติรัฐประหารนั่นเอง โดยทหารกลุ่มหนึ่งโดยมีพลเรือนเป็นใจด้วย เพราะ (1) ได้มีการล้มรัฐธรรมนูญ (2) ได้มีการล้มรัฐสภา (3) ได้มีการล้มรัฐบาล โดยผิดกฎหมาย (4) คำสั่งของหัวหน้าคณะ “ปฏิรูป” เป็นกฎหมาย (5) มีการจับกุมปรบักษ์ทางการเมืองโดยพลการเป็นจำนวนมาก และยังมีลักษณะอื่น ๆ ที่ไม่ผิดแผกแตกต่างไปจากการปฏิวัติรัฐประหารที่แล้มาแล้ว ๆ มา

38. มีพยานหลักฐานแสดงว่า ผู้ที่ต้องการจะทำรัฐประหารนั้น มีอยู่อย่างน้อย 2 ฝ่าย ฝ่ายที่กระทำการรัฐประหารเมื่อเวลา 18 น. วันที่ 6 ตุลาคม กระทำเสียก่อน เพื่อต้องการมิให้ฝ่ายอื่น ๆ กระทำได้ ข้อนี้อาจจะจริงเพราะปรากฏว่า พลเอกฉัตร หิรัญศิริ นักทำรัฐประหารถูกปลด และไปบวชอาศัยกาสาวพักตร์อยู่ที่วัดบวรนิเวศน์เช่นเดียวกับจอมพลถนอม (วัดบวรนิเวศน์ต่อไปนี้จะจำกันไม่ได้ ว่าแต่ก่อนเป็นวัดอย่างไร) และพลโทวิฑูร ยะสวัสดิ์ ก็รีบรับคำสั่งไปประจำตำแหน่งพลเรือนที่ประเทศญี่ปุ่น

แต่อย่างไรก็ตาม ยังเป็นปฏิวัติรัฐประหารอยู่วันยังค่ำ

39. ตามประเพณีการรัฐประหารของไทยในระยะ 20 ปีที่แล้มาแล้ว คณะรัฐประหารจัดให้มีการปกครองออกเป็น 3 ระยะ

(ก) ระยะที่ 1 เพิ่งทำการรัฐประหารใหม่ ๆ มีการล้มรัฐธรรมนูญล้มรัฐสภา จับรัฐมนตรีและศัตรูทางการเมือง ประกาศตั้งหัวหน้าและคนรอง ๆ ไป

ตั้งที่ปรึกษาฝ่ายต่าง ๆ เช่น การต่างประเทศ เศรษฐกิจ ฯลฯ ให้ปลัด
กระทรวงทำหน้าที่รัฐมนตรี ออกประกาศและคำสั่งต่าง ๆ เป็นต้น ระยะนี้
เป็นระยะที่เผด็จการมากที่สุด

(ข) ระยะที่ 2 เป็นระยะที่มีธรรมนูญการปกครอง ตั้งคณะรัฐมนตรี
ตั้งสภา ออกกฎหมายโดยสภา แต่ยังเป็นระยะที่เผด็จการอยู่มาก เพราะ
คณะรัฐมนตรีก็ตี รัฐสภาที่แต่งตั้งขึ้นก็ตี หัวหน้าปฏิวัติยังเป็นผู้คุมอยู่

(ค) ระยะที่ 3 เป็นระยะที่รัฐสภาแต่งตั้งนั้นได้ร่างรัฐธรรมนูญใหม่
เสร็จแล้ว จะมีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร แต่หัวหน้าปฏิวัติยังสามารถ
บันดาลให้การเลือกตั้งนั้น ดำเอียงเข้าข้างตนเอง

แต่ระยะเวลาจะกินเวลาเท่าใดนั้น แล้วแต่หัวหน้าคณะปฏิวัติ เช่น
สมัยจอมพลสฤษดิ์ ระยะที่ 2 กินเวลากว่า 10 ปี

การจับกุมศัตรูทางการเมืองและใช้อำนาจเผด็จการนั้น กระทำได้
ทุกเมื่อทุกระยะ โดยอาศัยกฎหมายป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ และ
อาศัยธรรมนูญการปกครองหรือรัฐธรรมนูญ (ปกติ มาตรา 17) ให้อำนาจแก่
หัวหน้าคณะปฏิวัติและนายกรัฐมนตรีอย่างเต็มที่

40. ในการรัฐประหารปัจจุบัน ระยะที่ 1 กินเวลาดังแต่ 6 ตุลาคม ถึง
22 ตุลาคม นับแต่นั้นมาเราอยู่ในระยะที่ 2 ขณะนี้ แต่นายกรัฐมนตรีธานินทร์
กรัยวิเชียร ยังขยายความต่อไปอีกว่า ระยะที่ 2 จะกินเวลา 4 ปี และระยะที่ 3
จะแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนละ 4 ปี โดยจะกุมอำนาจไว้ต่อไปในระยะที่ 3 ตอนต้น
“เพื่อให้เวลาประชาชนไทยสามารถเรียนรู้การใช้สิทธิตามระบบประชาธิปไตย”

41. การรัฐประหารปัจจุบัน มีข้อแตกต่างจากการรัฐประหารที่แล้วมา
อยู่ 3 ข้อใหญ่ ๆ คือ (1) หัวหน้าปฏิวัติไม่เป็นนายกรัฐมนตรีเสียเอง

กลับแต่งตั้งพลเรือนเป็นนายกรัฐมนตรี และมีการแต่งตั้งล่วงหน้า 14 วัน (2) ตามธรรมนูญการปกครองที่ประกาศใช้เมื่อ 22 ตุลาคม 2519 (เขาเรียกกันว่ารัฐธรรมนูญ) นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีมีอิสรภาพในการบริหารน้อยกว่าที่แล้วมา เพราะมีสภาที่ปรึกษา (ทหารล้วน) ค้ำอยู่ และ (3) มีการเทอดทูนความเทีจในทางปฏิวัติมากกว่าคราวก่อน ๆ

42. ในการรัฐประหารแต่ละครั้งในประเทศไทย หัวหน้าปฏิวัติเป็นนายทหารบก คราวนี้หัวหน้าเป็นนายทหารเรือ และรองก็เป็นนายทหารอากาศ เป็นที่เข้าใจกันว่า พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ เป็นผู้ที่ถูกอุปโลกขึ้นมามากกว่า เพราะนิสัยใจคอและลักษณะการคุมกำลังนั้น คงจะไม่ทำให้คุณสงัดกระทำรัฐประหารได้เอง การที่รีบตั้งพลเรือนขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทนที่จะเป็นเสียเองก็ทำให้เกิดความงุนมากขึ้น ปัญหาที่มีผู้กล่าววิจารณ์กันมากก็คือ ใครเล่าอยู่เบื้องหลังการรัฐประหารคราวนี้ ซึ่งรู้สึกว่า กระทำกันแบบรีบด่วนอาจจะวางแผนไว้ก่อนหน้าแล้ว แต่รู้สึกว่ารีบจัดทำขึ้นในวันที่ 6 ตุลาคม หลังจากฆาตกรรมในธรรมศาสตร์นั่นเอง

จะว่าพวกของพลเอกฉลาด ก็ไม่ใช่ จะว่าพวกของพลโทวิฑูร ก็ไม่ใช่ จอมพลถนอมก็ยังไม่ออกหน้ามา และคงจะไม่แสดงหน้าออกมา จะเป็นใครเล่า เป็นประเด็นที่นักประวัติศาสตร์คงจะค้นหาความจริงได้

43. รัฐธรรมนูญ 22 ตุลาคม ก็ยังให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรีอย่างกว้างขวาง เช่น จะให้อำนาจตุลาการลงโทษผู้ใดก็ได้ตามอำเภอใจตามมาตรา 21 ซึ่งถอดมาจากมาตรา 17 ของธรรมนูญการปกครองเดิม แต่คราวนี้มีสภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีมาค้ำค่อนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี(มาตรา 18 และมาตรา 21) สภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี ได้แก่ “คณะปฏิรูป

การปกครอง” นั่นเอง คือเป็นกลุ่มนายทหารและตำรวจ (1 คน) ที่ยึดอำนาจเมื่อ 6 ตุลาคม 2519

44. มาตรา 8 ของ “รัฐธรรมนูญ” เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของบุคคล มีข้อความประโยคเดียว คือ “บุคคลมีสิทธิเสรีภาพภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” และเราก็พอจะทราบว่า ใครเป็นผู้บัญญัติกฎหมาย

นอกจากนั้น ในทางปฏิบัติเท่าที่เป็นมา ประชาชนจะไม่มีสิทธิ์ทราบความจริงอย่างไรเลย นอกจาก “ข้อเท็จจริง” ที่รัฐบาลอนุญาตให้ทราบได้ เพราะ “คณะปฏิรูป” ได้ตั้งกรรมการขึ้น 2 คณะ คณะหนึ่งเป็นผู้วินิจฉัยว่าจะอนุญาตให้หนังสือพิมพ์ใดบ้างออกตีพิมพ์ได้ และอีกคณะหนึ่งเป็นผู้เซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ที่ออกได้ บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการทั้ง 2 คณะนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการกล่าวเท็จเขียนเท็จทั้งนั้น และหนังสือพิมพ์ที่ได้รับอนุญาตให้ออกจำหน่ายได้ก็มีแต่หนังสือที่เชี่ยวชาญในความเท็จ ฉะนั้นในขณะนี้และระยะต่อไปนี้ซึ่งยังไม่ทราบว่า จะหมดสิ้นเมื่อใด หนังสือพิมพ์ของเมืองไทยส่วนใหญ่จะมีแต่ความเท็จเป็นเกณฑ์ เชื่อถือไม่ได้

ยกตัวอย่างเช่น ดาวสยาม ลงข่าวว่านายตำรวจตามจับนายคำสิงห์ ศรีนอกแล้ว นายทหารได้หลักฐานยืนยันว่า คำสิงห์กับป้วยกับเสนห์กับสุลักษณ์ ไปประชุมกันที่โคราชกับ เค จี บี เพื่อทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แล้วลงรูปถ่ายหมู่มีฝรั่งอยู่ด้วย อ้างว่าเป็น เค จี บี (รัสเซีย) ความจริงนั้นรูปถ่ายหมู่ถ่ายที่เขื่อนน้ำพรม การประชุมนั้นเกี่ยวกับการสร้างเขื่อนผามอง ผู้ร่วมประชุมนอกจากอาจารย์มหาวิทยาลัย ชาวบ้าน ข้าราชการ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นแล้ว ยังมีผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตด้วย และคนที่ดาวสยามอ้างว่าเป็นรัสเซีย เค จี บี นั้น คือนายสจวด มีแซม ชาวอเมริกัน ศาสนาคริสเตียน นิกายแควกเก้อ ขณะนั้นเป็นผู้อำนวยการสัมมนาของ

แควงเก้ออยู่ที่สิงคโปร์ เวลานี้กลับไปอเมริกาแล้ว

ความเท็จที่หนังสือพิมพ์เหล่านี้ค้าอยู่มีอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่ พ.ศ.2517 ส่วนวิทยุโทรทัศน์นั้น ก็ยังค้าความเท็จอยู่ตลอดเวลาเช่นเดิม

ในคืนวันที่ 5 ต่อวันที่ 6 ตุลาคม สถานีวิทยุ ท.ท.ท. ได้พยายามเสนอข่าวเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วงอย่างเป็นทางการเป็นกลาง แต่สถานีวิทยุยานเกราะไม่พอใจ เพราะ ท.ท.ท. เสนอความจริง ทำให้การปลุกระดมของยานเกราะเสียหาย จึงได้ประณาม ท.ท.ท. อยู่ตลอดเวลาด้วย ครั้นมีการรัฐประหารขึ้นก็ได้มีการปลดผู้รับผิดชอบทาง ท.ท.ท. ทั้งวิทยุและโทรทัศน์ออก โดยไม่มีเหตุผล

เป็นอันว่าจะหาความจริงจากหนังสือพิมพ์หรือวิทยุโทรทัศน์เมืองไทยมิได้เลย แม้แต่ข่าวว่าตำรวจหรือทหารได้จับใครต่อใครไปบ้าง หรือใครข้ามไปลาว หรือใครทำอะไร อยู่ที่ไหน พูดว่าอย่างไร นอกจาก “ข่าว” ที่ “รัฐบาล” ป้อนให้

คณะรัฐมนตรี 22 ตุลาคม 2519

45. นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี เป็นคนสะอาดบริสุทธิ์เท่าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการแผ่นดิน เป็นผู้ที่ได้ออกวิทยุโทรทัศน์แบบนิยม “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” และสอนกับเขียนหนังสือเกี่ยวกับการต่อต้านปราบปรามคอมมิวนิสต์มากพอสมควร จนมีผู้กล่าวกันว่าเป็น “ขवासุด”

เมื่อยังหนุ่ม ๆ อยู่ กลับจากศึกษาที่ประเทศอังกฤษใหม่ ๆ นายธานินทร์เป็นผู้ที่รักการเขียนอยู่เป็นนิสัยแล้ว ได้เขียนบทความหลายเรื่อง โดยอยากเห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทย ครั้งนั้นวงการตุลาการมีเสียงกล่าวหาว่านายธานินทร์เป็นคอมมิวนิสต์ จะด้วยเหตุอันกระมังที่มีปฏิกริยาต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างไม่หยุดยั้ง

นายธานินทร์มีความรู้ดี มีสติปัญญาเฉียบแหลม และรู้ตัวว่าฉลาดและสามารถปัญหาที่อยู่ว่าจะทนให้สภาที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีค้ำคองอยู่ได้นานเท่าใด เฉพาะอย่างยิ่งถ้าสภาที่ปรึกษานั้นเข้าข้างคนทุจริตในราชการ หรือทำการทุจริต เสียเอง

46. ในคณะรัฐมนตรี ฝ่ายทหารสงวนตำแหน่งไว้ 3 ตำแหน่ง คือ รองนายกรัฐมนตรี 1 รัฐมนตรีกลาโหม 1 และรัฐมนตรีช่วยกลาโหม 1 ทั้ง 3 ตำแหน่งนี้ไม่ต้องกล่าวถึง

รัฐมนตรีมหาดไทย ก็เหมาะสมกับฉายาของกระทรวงนี้ที่เราเรียกกันว่า กระทรวงมาเฟีย

มีรัฐมนตรีเป็นข้าราชการประจำ ไม่ถึงขั้นปลัดกระทรวง ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี 8 คน คือ รองนายกรัฐมนตรีคนที่ 2 รัฐมนตรีช่วยมหาดไทย รัฐมนตรีต่างประเทศ พาณิชย ย์ ยุติธรรม ศึกษาธิการ สาธารณสุข และทบวงมหาวิทยาลัย

รองนายกรัฐมนตรีคนที่ 2 และรัฐมนตรียุติธรรม เป็นเพื่อนส่วนตัวของ นายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเลือกมาจากประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รัฐมนตรีว่าการเกษตรเป็นข้าราชการบำนาญอายุ 77 ปี รัฐมนตรีว่าการอุตสาหกรรมเป็นข้าราชการบำนาญทหารอากาศ รัฐมนตรีว่าการคมนาคมเป็นเจ้าของรถเมล์ชาวมาแต่เดิม ทั้ง 4 คนนี้ คงจะทำหน้าที่ได้ตามสมควร ตามความประสงค์ของสภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี แต่เท่าที่ได้ทราบมา นายกรัฐมนตรีได้ทาบถามผู้อื่นก่อน และได้รับการปฏิเสธ มาหลายราย

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีโกหกเก่ง และโกหกจนได้ดี

47. คนอื่น ๆ ที่โกหกเก่ง แต่น่าเสียใจที่ยังไม่ได้ดี คือ ศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ อาคม มกรานนท์ ทมยันตี วัฒนา เขียววิมล อุทรา สนิทวงศ์ ประหยัด ศ. นาคะนาท และเพื่อน ๆ ของเขาอีกหลายคนที่เป็น นักหนังสือพิมพ์ นักพูด วิทยุและโทรทัศน์

อะไรจะเกิดขึ้น

48. ผู้เขียนได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ไว้เมื่อเดือนกันยายน (ซึ่งบางคนได้นำมาถ่ายทอดใน Far Eastern Economic Review ว่า ถ้าเกิดปฏิวัติรัฐประหารขึ้นในประเทศไทย จะมีนักศึกษา อาจารย์ นักการเมือง กรรมกร ชวนาชาวไร่ เข้าป่าไปสมทบกับพวกคอมมิวนิสต์ (ทั้ง ๆ ที่ไม่เป็นคอมมิวนิสต์) อีกเป็นจำนวนมาก เท่าที่ฟังดูในระยะยี่สิบวันที่แล้วมา ก็รู้สึกเป็นจริงตามนั้น ยังมีเหตุร้ายแรงที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งกระทบกระเทือนทั่วไปหมด มิใช่แต่นักศึกษาระบบศาสตร์เท่านั้น ยังมีช่องทางเป็นจริงมากขึ้น

49. ข้อที่น่าเสียดายสำหรับคนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวที่ไฝในเสรีภาพ ก็คือ เหตุการณ์ในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ไม่เปิดโอกาสให้เขามีทางเลือกที่ 3 เสียแล้ว ถ้าไม่ทำตัวสงบเสงี่ยมคล้อยตามอำนาจเป็นธรรมดา ก็ต้องเข้าป่าไปทำงานร่วมกับคอมมิวนิสต์ ใครที่สนใจในเรื่องสันติวิธี ประชาธิปไตย และเสรีภาพ จะต้องเริ่มต้นใหม่ เบิกทางให้แก่หนุ่มสาวรุ่นนี้และรุ่นต่อ ๆ ไป

50. ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า ทหารทั้งหลายยังแตกกันและยังแย่งทำรัฐประหาร สภาพการณ์ก็คงจะเป็นอยู่เช่นนั้น แม้ว่าตัวการคนหนึ่งจะหลบไปบวช และอีกคนหนึ่งไปญี่ปุ่น จะทำอย่างไรให้เกิด “ความสามัคคี” ในหมู่

ทหาร ซึ่งหมายความว่า เป็น “ความสามัคคีในชาติ” ได้ นำคิดว่าบทบาทของจอมพลถนอม กิตติขจร น่าจะยังมีอยู่ อาจจะเสี้ออกมารับใช้บ้านเมือง เพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นได้อย่างที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาหลายครั้งหลายหน เช่น พระมหาธรรมราชา เป็นต้น แล้วจอมพลประกาศ จารุเสถียร เล่า พันเอกณรงค์ กิตติขจร เล่า

51. เหตุการณ์จะเป็นอย่างไรทางด้านการเมืองก็ตาม เป็นที่แน่ชัดว่าโครงการสร้างระบบประชาธิปไตย 3 ระยะ 12 ปี ของคุณธานินทร์ กรัยวิเชียรกับพวก คงจะไม่เป็นไปตามนั้น “เสี้ยนหนามศัตรู” ของรัฐบาลนี้มีหลายทางหลายฝ่ายนัก อะไรจะเกิดขึ้นก็ได้ และสภาวะบ้านเมืองก็คงจะอำนวยให้เกิดขึ้นได้หลายอย่าง ข้อที่แน่ชัดก็คือ สิทธิเสรีภาพพื้นฐานจะถูกบั่นทอนลงไป สิทธิของกรรมกร ชาวไร่ชาวนา จะด้อยถอยลง และผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนที่สุด คือ ประชาชนพลเมืองธรรมดาตนเอง

52. เมื่อกรรมกรไม่มีสิทธิโต้แย้งกับนายจ้าง เมื่อการพัฒนาชนบทแต่ละชนิดเป็นการ “ปลุกกระดมมวลชน” เมื่อมีการปฏิรูปที่ดินเป็นสังคมนิยมเมื่อราคาข้าวจะต้องถูกกดต่ำลง เมื่อไม่มีผู้แทนราษฎรเป็นปากเสียงให้ราษฎรเมื่อผู้ปกครองประเทศเป็นนายทุนและขุนศึก การพัฒนาประเทศและการดำเนินงานเศรษฐกิจและสังคมของประเทศคงจะเป็นไปอย่างเดิม ตามระบบที่เคยเป็นมาก่อน 2516 ฉะนั้นพอจะเดาได้ว่า ปัญหาเศรษฐกิจของประชาชนจะมีมากขึ้นทุกที โดยช่องระหว่างคนมีกับคนจนจะกว้างขึ้น และชนบทและแหล่งเสื่อมโทรมจะถูกทอดทิ้งยิ่งขึ้น ส่วนชาวกรุงเทพฯ และหัวเมืองใหญ่ ๆ ที่ร่ำรวยอยู่แล้วจะรวยยิ่งขึ้น ความฟุ้งเฟ้อจะมากขึ้นตามส่วน

การปฏิรูปการศึกษา การกระจายสาธารณสุขไปสู่ชนบท การกระจาย

อำนาจการปกครองท้องถิ่นอย่างดี ก็จะช่วยชะงัก ปัญหาสังคมของประเทศ
ไทยจะมีแต่รุนแรงขึ้น

53. ทางด้านการต่างประเทศ อเมริกาคงจะมีบทบาทมากขึ้นใน
ประเทศไทย โดยใช้เป็นหัวหอกต่อสู้กับประเทศคอมมิวนิสต์เพื่อนบ้านของเรา
ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาคีในองค์การอาเซียนคงดีใจ เพราะได้สมาชิกใหม่
ที่เป็นเผด็จการด้วยกัน แล้วยังเป็นด่านแรกต่อสู้คอมมิวนิสต์ ให้เขาด้วย

ภายในรัฐบาลไทยเอง ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่เป็น
คอมมิวนิสต์คงจะไม่ราบรื่นนัก จะเห็นได้จากการที่เอาปลัดกระทรวงการต่าง-
ประเทศ และอธิบดีกรมการเมือง ออกจากราชการ นัยว่าพวกทหารไม่ชอบ
เพราะไปทำญาติติกับญวน เขมร และลาว โดยสมรู้ร่วมคิดกับรัฐมนตรี
ต่างประเทศคนก่อน การ “ปราบ” ญวนอพยพคงจะมีต่อไป การวิวาทกับ
ลาวและเขมรเรื่องเขตแดนหรือเรื่องอื่น ๆ ที่หาได้ง่าย คงจะเป็นเรื่องจริงจัง
ขึ้นมา ปัญหาที่มีอยู่่า จะเป็นเรื่องวิวาทเฉพาะประเทศเล็ก ๆ ด้วยกันอย่างเดียว
หรือจะชักนำมหาอำนาจให้เข้ามาร่วมทำให้ลุกลามต่อไป

54. ผู้เขียนรู้สึกว่เท่าที่เขียนมานั้น ค่อนข้างจะเป็นเรื่องเศร้า น่าสลด
อนาคดมืดมน

ใครเห็นแสงสว่างบ้างในอนาคต โปรดบอก

28 ตุลาคม 2519